Canon de rugăciune către Sfânta cuvioasă Sinclitichia

(s.v. 5 ianuarie / s.n. 18 ianuarie)

Sfânta cuvioasă Sinclitichia (s.v. 5 ianuarie / s.n. 18 ianuarie) - Cuvioasa din ajunul Bobotezei:

https://www.academia.edu/44929981/Sf%C3%A2nta_cuvioas%C4%83_Sinclitichia_5_ianuarie_

https://archive.org/details/sf.-sinclitichia/mode/thumb

https://www2.slideshare.net/steaemy1/sf-sinclitichia

***

Materiale despre Sfânta cuvioasă Sinclitichia:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20cuv.%20Sinclitichia%20(5%20ian)%20

https://archive.org/details/@steaemy?query=Sinclitichia

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Sinclitichia

&&&

Tropar Sfintei cuvioase Sinclitichia, glasul al 8-lea: Întru tine, maică, cu osârdie s-a mântuit cel după chip; că, luând crucea, ai urmat lui Hristos şi lucrând, ai învăţat să nu se uite la trup, căci este trecător; ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel ne-

muritor. Pentru aceasta şi cu îngerii împreună se bucură, prea cuvioasă maică Sinclitichia, duhul tău.

Cântarea 1

Irmos: Veniţi popoarelor să cântăm...

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dorind a încununa cu cântări pomenirea ta, ţie mă supun, eu cel lipsit de glas şi cu totul necurat; ci, dă-mi cuvânt de înţelepciune şi de curăţie, prin rugăciunile tale.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ridicându-ţi gândul către dumnezeiasca Înălţime şi către noianul bunătăţilor şi cunoscând ce lucru sunt desfătările cele de sus, te-ai îndepărtat de toate cele ale tale.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Înălţându-ţi gândul către Dumnezeul Cel Preaînalt, trupul tău, care era ţintuit de cele pământeşti, prin postiri şi prin osteneli l-ai uşurat, dorind cununa cea strălucită.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Rămânând ceea ce era, Cel ce S-a Întrupat din pântecele tău, Născătoare de Dumnezeu, ne-a dăruit nouă celor născuţi din ţărână ceea ce eram mai înainte, izbăvindu-ne din greşeli.

Cântarea a 3-a

Irmos: Întăreşte-ne pe noi întru Tine...

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nicicum nu ţi-ai cruţat trupul de multele răni, silindu-l fără de încetare către durerile sihăstriei, întru care ispititorul era alungat.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Alesu-ţi-ai, cuvioasă, calea cea strâmtă, mijlocitoare a Vieţii celei nestricăcioase şi dumnezeieşti, defăimând pe cea largă; căci cu nimic nu este mai rău, pentru cel ce cu adevărat are minte.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Floarea cea rumenă a feţei ai lepădat-o cu topirea şi cu nevoinţele înfrânării; şi aprinderea ochilor tăi ai stins-o cu mulţimea lacrimilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Întrupându-Se Cuvântul din tine, Preacurată şi vrând să spele trupul omenesc de întinăciune, ca un chip al curăţirii celei fără de întinăciune este primit de ape.

Irmosul: Întăritu-s-a inima mea în Domnul, înălţatu-s-a fruntea mea întru Dumnezeul meu şi s-a lărgit gura mea împotriva vrăjmaşilor mei.

Cântarea a 4-a

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Domnul, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine, tot omul. Pentru aceasta, cântăm Ţie: Slavă puterii Tale, Doamne.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Tu, cea deosebită prin frumuseţea trupului, te-ai făcut multora pricină de privelişte nefericită. Pentru aceea plecând din viaţă te-ai făcut părtaşă frumuseţii celei dumnezeieşti.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca Iov ai răbdat pătimirea trupului; nu ai cunoscut mai înainte cuvânt de urmarea sfârşitului; ci, supunându-te vremii şi firii, te-ai mutat către Locaşul cel dumnezeiesc.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Depărtându-te de rudenii, de părinţi şi de avere, te-ai alăturat numai lui Hristos, Bogăţia cea nefurată şi necheltuită, cu care împreună te-ai arătat părtaşă măririi celei de sus.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Naşterea ta a izbăvit pe Adam din stricăciunea care lucra asupra oamenilor; că şi zămislirea s-a făcut fără stricăciune şi mai presus de om; pentru aceea izbăveşte-mă, Fecioară, de stricăciunea răutăţilor.

Cântarea a 5-a

Irmos: Dătătorule de lumină...

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Făcutu-te-ai locaş Cuvântului, celui ce locuieşte în suflete curate, înţeleaptă; că tu, prea mărită, ai luminat frumuseţea sufletului tău, cu multe osteneli sihăstreşti.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ucisu-ţi-ai trupul, cel rumenit de har firesc, prin multe osteneli şi ţi-ai luminat mai vârtos chipul sufletului, care străluceşte vesel, cu lumina faptelor bune.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Materia trupului arzând-o tu cu dragostea cea către Hristos, a sufletului tău, acum cu adevărat te bucuri în chip netrupesc, împreună cu îngerii cei fără de trup, privind pe Dumnezeu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Capul celor dreptcinstitori de Dumnezeu, Preacurată, Cel ce S-a născut din pântecele tău cu adevărat fără de sămânţă, a zdrobit acum capetele vrăjmaşului, celui ascuns în ape.

Cântarea a 6-a

Irmos: De adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat: din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Luminându-te cu raza Duhului, toată desfătarea poftelor trupeşti ai lepădat-o; că te-ai rănit cu dragostea de cele bune.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Astăzi ţi-a strălucit pomenirea, mai luminat decât Luceafărul luminând întunericul sufletelor, ceea ce eşti podoaba călugărilor şi a sihaştrilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cinstea curăţiei ai păzit-o, poftind Cămara de mire cea nestricăcioasă; că te-ai aprins de dragostea lui Hristos, a Mirelui tău cel minunat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ca să ne umplem noi de mărire a venit Domnul Slavei la omul cel fără de mărire. Că spălându-Se ca un Om, Fiul tău, Preacurată, a mărit pe oameni.

Irmosul: Iona din pântecele iadului striga: scoate din stricăciune viaţa mea. Iar noi strigăm Ţie: Atotputernice, Mântuitorule miluieşte-ne pe noi.

Cântarea a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui păgân, înaltă văpaie a ridicat; iar Hristos, cel ce bine este cuvântat şi Preaslăvit, a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri roua Duhului.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Rău socotind potrivnicul, gândea să slăbească tăria sufletului tău cu pătimiri. Dar te-a aflat ca pe un Iov răbdător şi înţelept; şi rănindu-se cu înţeleapta răbdare a ostenelilor tale, a fost alungat.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Sufletul tău cel înţelept, încărcat cu cele mai frumoase şi dumnezeieşti poveri, a scăpat acum de întreitele valuri ale vieţii, la Limanul cel liniştit, unde este pregătită odihna multelor tale răbdări întru suferinţe.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Lumină ai adus în viaţa de obşte, povăţuind ca nimeni să nu-şi schimbe locul în care a ajuns. Că statornicia este solitoare de mare răsplată şi cu adevărat nu te-ai lenevit a fi folositoare schimnicelor, cu cuvintele şi cu faptele.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Firea apelor mă spală de păcate cu semnul naşterii tale, celei mai presus de cuvânt, Mireasă a lui Dumnezeu; căci curăţirea lui Dumnezeu, Făcătorul de lumină, spală pe cei întinaţi cu multe greşeli, Fecioară.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe Dumnezeu, cel ce...

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Tu, fericită, ai dorit cu adevărat să ajungi în pământul celor blânzi, unde locuiesc în veci Cetele îngerilor, ale cuvioşilor şi ale fecioarelor, care laudă cu cântări pe Hristos în veci.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu frumuseţea firii deosebindu-te de patimi, ai purtat grijă de suflet, ca să învingi prin înţelepciune patimile sufleteşti, cu chipul tău. Pentru aceasta stingând frumuseţea trupului ai aprins sufletul tău prin sihăstrie.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Dobândind gând priveghetor către Dumnezeu, cu râvna sufletului ai adormit în cele din urmă măiestriile înşelătorului, născocitor de rele; iar acum, prea lăudată, fiind adormită, vieţuieşti în veci.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Vrând Fiul tău să nască din nou pe oameni, Preacurată, pentru dragostea cea desăvârşită, se grăbeşte ca un Om către Iordan, ca fără de întinăciune să Se boteze, cufundând în apă toată întinăciunea răutăţii.

Irmosul:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Pe Dumnezeu, care S-a pogorât în cuptorul cel cu foc la tinerii evreieşti, şi văpaia întru răcoreală o a prefăcut, ca pe Domnul lăudaţi-L lucrurile, şi Îl prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu Cuvântul cel din Dumnezeu, care cu negrăită înţelepciune a venit să înnoiască pe Adam cel căzut rău prin mâncare întru stricăciune, din Sfânta Fecioară în chip de negrăit Întrupându-Se pentru noi credincioşii, cu un gând întru laude Îl slăvim.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Luminându-te cu frumuseţile fecioriei, mărită, te-ai înfrumuseţat cu cununile vieţuirii sihăstreşti. Pentru aceasta, cu cunună îndoită, te încununează pe tine Mirele tău cel minunat, de a cărui dragoste ai fost rănită.

Stih: ***Sfântă cuvioasă Sinclitichia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu te-a ruşinat, Sfântă prea cinstită Sinclitichia, nădejdea pe care o aveai în inima ta, pentru cele viitoare; că acum ai luat răsplătirile ostenelilor de la Mântuitorul Hristos; pentru că ai săvârşit tot felul de nevoinţe.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu putere şi întărire te-ai îmbrăcat în Hristos, cinstită şi ai smerit până la pământ fruntea celui ce a grăit nedreptăţi întru înălţime. Pentru aceea te-a împodobit pe tine cu cununa biruinţei, Iisus, Dătătorul de biruinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Prin tine, Preacurată, a luat sfârşit căderea strămoşilor ne mai având putere să meargă mai departe; căci prin Botezul Fiului tău s-a cufundat acum toată răutatea. Deci, pe tine, ceea ce eşti pricinuitoarea curăţiei, te cinstim.

Irmosul: Pe Maica cea mai presus de fire şi pe Fecioara cea după fire, pe singura Binecuvântată între femei, cu cântări noi credincioşii, după datorie, o mărim.

Sedelna, glasul al 5-lea. **Podobie:** Pe Cuvântul cel împreună...

Întrecând deprinderea răbdării ostenelilor schimniceşti, te desfătezi în ceruri de locaş deosebit şi te umpli de mai bună strălucire. Pe calea cea aspră bărbăteşte umblând, ai biruit cele de aici şi îngerilor te-ai asemănat; iar acum te împărtăşeşti de mărirea lor.

***

Cea numită cu numele Sinclitichia a fost din Macedonia. Auzind strămoşii ei despre iubirea de Dumnezeu şi credinţa în Hristos, ce se răspândise în cetatea alexandrinilor, s-au dus acolo. Ajungând în acea cetate şi aflând faptele mai mari decât vestea, au fost primiţi cu prietenească dragoste. Ei nu se bucurau de mulţimea poporului, nici de mărimea caselor, ci mai mult de credinţa şi dragostea cea adevărată, care erau mai prejos în patria lor.

Fericita Sinclitichia era nu numai cu neamul vestită; dar era împodobită şi cu celelalte calităţi care în viaţă se socotesc veselitoare. ***Ea avea o soră şi doi fraţi de un cuget cu dânsa, având şi ei viaţă cinstită, dintre care unul, fiind în vârstă copilărească, a răposat; iar celălalt, ajungând la 25 de ani, era îndemnat de părinţi la căsătorie.*** Însă pregătindu-se toate cele de veselie şi săvârşindu-se lucrurile cele după obicei, tânărul a zburat ca o pasăre din laţuri, făcând schimb, în locul miresei pământeşti, cu soborul cel fără prihană al sfinţilor.

Sora lui, fiind încă în braţele părinteşti, îşi împodobea sufletul cu iubirea de Dumnezeu, iar purtările de grijă ale trupului le avea numai cât se cuvenea firii; ea era curată şi la chip prea frumoasă, încât mulţi logodnici s-au apropiat de dânsa; pe de o parte bucurându-se de zestre, iar pe de alta gândindu-se la neamul părinţilor şi pe lângă acestea, aprinzându-se şi de frumuseţea fecioarei.

Deci, părinţii îndemnau pe tânăra spre nuntă, silind-o spre aceasta, ca prin ea să nu li se stingă neamul. Înţeleapta fecioară nicidecum nu se învoia cu asemenea sfaturi ale părinţilor, ci mai vârtos, cu cât auzea de nuntă lumească, cu atât privea la cea dumnezeiască. Pe mulţi logodnici trecând cu vederea, ea îşi îndrepta ochiul la Mirele ceresc.

Ea era o adevărată ucenică a fericitei Tecla, urmând aceleia întru învăţături; pentru că amândurora Hristos le era logodnic şi acelaşi Pavel era aducător de Mire al amândurora. Nici o altă cale din oraş nu cunoştea, decât pe a bisericii. Însuşi David spune despre amândouă în cântările cele cinstite şi dumnezeieşti; pentru că în chimvale bine răsunătoare se veseleau sufletele lor cele încredinţate lui

Dumnezeu, în timpane şi psaltiri cu zece strune trimiteau ele în sus cântarea cea desăvârşită. Chiar Mariam, pentru aceste fecioare, aducând înainte cuvintele, zice: "Să cântăm Domnului, căci cu mărire S-a prea mărit". Iar mâncările dumnezeieştii nunţi sunt de obşte celor ce se ospătează, căci zice: Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul. Ţesătura îmbrăcămintelor de mireasă le era totuna, deoarece: Câţi în Hristos s-au botezat, în Hristos s-au şi îmbrăcat.

Deci, la fel le era lor dragostea către Domnul, pentru că de aceleaşi dăruiri se învredniceau. Încă şi cu nevoinţele se întreceau, pentru că mucenicia fericitei Tecla o ştiau toţi, cum s-a nevoit prin foc şi fiare sălbatice. Apoi nici ostenelile acestei îmbunătăţite nu trebuie a se tăinui; pentru că, dacă Unul era Mântuitorul lor Cel dorit, apoi tot un vrăjmaş li se rânduia lor, adică diavolul.

Tecla socotea chinurile mai uşoare, pentru că ea surpase toată răutatea vrăjmaşului; iar către Sinclitichia se arată mai uşor răutatea lui, pornindu-se prin uneltirile sale cele pierzătoare. Ţesătura cea aleasă a hainei nu a înşelat ochiul ei, nici strălucirile cele de multe feluri ale pietrelor de mult preţ. Chimvalul nu a amăgit auzul ei, nici fluierul n-a putut întoarce tăria sufletului ei. N-au înduplecat-o lacrimile părinţilor, nici vreo altă dojenire a rudeniilor, ci, având gândul că un diamant, şi-a abătut în lături mintea sa.

Ca pe nişte ferestre toate simţirile sale închizându-le, vorbea cu Mirele său, zicând cuvântul acela: "Precum sunt eu, aşa şi nepotul meu". Dacă-i veneau vorbe frumoase, fugea de acestea în cămările cele mai dinlăuntru ale sufletului, aducându-se pe sine Domnului; iar când i se dădeau sfaturi folositoare, toată mintea sa o avea în primirea celor zise.

Postirea o avea aşa de iubită, încât nimic nu-i era mai drag; pentru că o socotea păzitoare şi temelia celorlalte. Dacă avea nevoie cândva să mănânce, afară de vremea cea obişnuită, ea făcea împotriva celor ce mănâncă. Se îngălbenea de nemâncare şi trupul ei era subţire, din pricina hranei puţine. Deci, fericita aceasta cugeta cele zise de Apostol: Cu cât omul nostru din afară se strică, cu atât cel dinlăuntru se înnoieşte. Astfel se străduia, tăinuindu-se de mulţi.

Când părinţii s-au dus din viaţa aceasta, învăţându-se mai mult cu înţelepciunea, a luat şi pe sora sa cu sine, pentru că era lipsită de vedere; apoi s-au depărtat de casele părinteşti şi s-au dus la o curte a unei rudenii a sa, ce era mutată din cetate. După aceea, vânzând toată avuţia rămasă şi împărţind-o săracilor, a rugat pe unii din preoţi a-i tăia părul; de atunci toată împodobirea a

lepădat-o, pentru că este obiceiul la femei a socoti părul ca podoabă. Acesta era semn de a face sufletul ei curat.

De atunci s-a învrednicit de întâia numire feciorească, adică de călugărie; iar toată averea sa împărţind-o săracilor, zicea: ***"De mare cinste m-am învrednicit, încât nu sunt vrednică a mulţumi Celui ce mi-a dăruit acestea. Dacă pentru toate lucrurile din afară oamenii risipesc toată avuţia lor, cu atât mai vârtos, eu învrednicindu-mă de acest dar, nu se cădea oare ca odată cu averea a da şi trupul? Toate sunt ale Domnului; pentru că al Domnului e pământul şi plinirea lui".*** Prin aceste cuvinte, adică prin smerita cugetare, se liniştea, pentru care cu mult mai înainte în ogrăzile părinteşti se arăta foarte vrednică şi iscusită, căci într-însa se înmulţea floarea nevoinţei şi a faptelor bune.

Cei care fără iscusinţă şi fără socotire s-au apropiat de această taină dumnezeiască (călugăria) au pierdut ceea ce căutau, neprivind mai departe la faptele lor. Precum cei ce călătoresc se îngrijesc mai întâi de merinde, tot asemenea şi aceasta, îngrijindu-se mai înainte de oarecare merinde, fără temere mergea spre cele de sus; pentru că, strângând mai înainte cele trebuincioase pentru săvârşirea casei, punea temelia bună. Dar facerea caselor se urmează după plan, din materiile cele din afară; iar Sinclitichia a făcut împotrivă, pentru că nu aduna materiile cele din afară, ci mai vârtos pe cele dinlăuntru. Banii săi dându-i săracilor, părăsind mânia şi pomenirea de rău, şi izgonind zavistia şi mărirea deşartă, şi-a zidit casa pe piatră al cărei turn este vestit, iar casa neînviforată.

Ca să nu zic multe, ea covârşea prin începuturi bune şi pe cele ce aveau deprinderea vieţii monahiceşti. Precum copiii cei isteţi, fiind încă la începutul cărţii, se întrec cu cei în vârstă, care sunt de mai mult timp pe lângă dascăli, aşa şi aceasta, arzând cu duhul, întrecea pe celelalte.

Deci, viaţa ei cea pustnicească nu o putem spune, de vreme ce nimănui nu dă voie a se face privitor, dar nici nu voia a fi cineva propovăduitor al vitejiilor ei. Când voia să facă bine, se îngrijea de ascunderea acestuia; iar aceasta nu o făcea pentru laudă, ci fiind întărită de darul ceresc; pentru că avea în minte acel grai dumnezeiesc, care zice: Să nu ştie stânga ce face dreapta.

Astfel tăinuindu-se, săvârşea cele cuviincioase făgăduinţei. Iar din vârsta cea dintâi şi până la cea desăvârşită, se ferea nu numai de întâlnirea cu vreun bărbat, dar fugea de multe ori şi de cele de un neam cu dânsa. Aceasta o făcea pentru două lucruri: ori ca să nu se laude pentru covârşirea pustniciei, ori ca să nu se sustragă de la fapta bună pentru trebuinţa trupească. Aşa gonea bântuielile cele dintâi ale

sufletului, neiertându-l a se da înapoi pentru faptele cele trupeşti, ci, ca pe un copac stufos, curăţa împrejur crengile sale neroditoare. Odraslele cele spinoase ale patimilor le dezrădăcina prin postire şi rugăciune. Apoi tot trupul său îl supunea la multe osteneli şi se îndestula cu puţină pâine şi apă.

Când războiul vrăjmaşului se ridica, mai întâi pe Stăpânul său Îl chemă la rugăciune, spre a lupta împreună. Apoi îndată cu rugămintea, Domnul era de faţă şi fugea războiul. Când de multe ori vrăjmaşul zăbovea la luptă şi Domnul nu chinuia pe războinic, creştea prin aceasta iscusinţa sufletului celui îmbunătăţit, fiind ca o adăugire a darurilor şi mai mult se întărea de biruinţă asupra vrăjmaşului.

Sinclitichia nu numai că se îndestula cu puţină trebuinţă a hainelor, ci şi de ospătările cele de dezmierdare se lepăda; căci pâine de tărâţe mânca, iar apă de multe ori nici nu lua şi se culca jos până la o vreme oarecare. Deci, până înceta războiul, avea nişte arme ca acestea, cu rugăciunea era îmbrăcată, iar coiful ei era din credinţă, pornită din nădejde şi dragoste. Credinţa mergea mai înainte, strângând toate încheieturile sufletului ei; după aceea venea şi milostenia.

Prin această biruinţă îndepărta vrăjmaşul şi ea se uşura în pustnicia cea aspră. Aceasta o făcea ca nu deodată să se dezlege de mădularele trupului, pentru că acesta ar fi fost ceasul biruinţei; căci armele căzând, care mai este nădejdea ostaşului în război? Unii fără măsură şi fără cercetare, înfrânându-se cu ajunare, şi-au adus rănire de moarte şi lăsând împotrivirea contra luptătorului, pe dânşii s-au nenorocit.

Sinclitichia însă nu făcea astfel, ci toate cu desluşire le făcea şi cu vrăjmaşul se lupta prin rugăciuni şi pustnicie, iar în conducerea corăbiei sale purta grijă de trup; pentru că şi cei ce plutesc, ajungându-i iarna şi viforul, rămân nemâncaţi, punând tot meşteşugul lor împotriva primejdiei; iar când şi-ar dobândi viaţa, atunci pentru a doua scăpare se îngrijesc.

Apoi, având odihnă puţină, nu sunt fără griji, spre alinarea furtunii, nici de somn adânc nu se ţin, gândind asupra celor trecute, precum şi asupra celor ce vor să fie, căci, deşi iarna şi furtuna au încetat, marea nu s-a împuţinat şi dacă a trecut a doua primejdie, a treia poate să vină. Şi dacă cele întâmplate s-au dus, cele ce pot veni sunt ca de faţă. Deci aşa se petrecea cu Sinclitichia. Deşi duhul poftei l-a izgonit, dar ceea ce-l stăpâneşte pe acesta nu era departe. Drept aceea se cade necontenit a ne ruga, pentru nestatornicia mării şi pentru sărătura răutăţii vrăjmaşului.

Fericita, ştiind cu dinadinsul viforul de faţă al vieţii şi văzând furtunile valurilor, cu osârdie ocârmuia corabia sa, prin dreapta credinţă în Dumnezeu; pentru că aceasta o scotea neînviforată la limanul cel de mântuire, având ca ancoră întemeiată credinţa în Hristos. Viaţa ei apostolească o petrecea în credinţă şi sărăcie.

Strălucind prin credinţă şi smerită cugetare, a săvârşit această faptă de mântuire; căci a călcat pe aspidă şi pe vasilisc şi peste toată puterea vrăjmaşului, cum zice Scriptura. Ea ştia că cine a fost slugă bună şi credincioasă, deşi peste puţin a fost credincios, peste multe avea să fie pus. A ţinut piept războiului celui materialnic împotriva celui nematerialnic şi s-a făcut steag de biruinţă. Cunoască dar toţi mărimea credinţei sale, a zis Pavel, adică începătorii şi stăpânitorii. Pentru că, biruind puterile cele potrivnice, a câştigat pe cele bune. Deci, astfel deosebindu-se, era săvârşitoare a faptelor celor bune.

Vremea mergând înainte şi faptele ei bune înflorind, mireasma ostenelilor ei cele prea mărite se ducea la mulţi. Pentru că nu este, cum zice Sfânta Evanghelie, lucru ascuns care să nu fie arătat; căci ştie Dumnezeu pe cei ce-L iubesc pe El şi a-i vesti spre îndreptarea celor ce aud. Deci, atunci, prin voia lui Dumnezeu, au început unele a veni la dânsa, spre a le vorbi. Pentru că prin cuvinte se cunoşteau faptele vieţii ei şi mai mult se apropiau, vrând a se folosi.

Acelea o întrebau pe dânsa, zicând: "Cum putem a ne mântui?" Iar ea, oftând greu şi multe lacrimi vărsând, nu le răspundea. Apoi cele ce se adunaseră o sileau pe dânsa a spune măririle lui Dumnezeu. Fiind rugată mult, fericita Sinclitichia, după multă vreme, cu glas smerit, a spus graiul acela al Scripturii: Nu sili pe sărac, pentru că este scăpătat.

Cele de faţă, primind graiul, mai mult o întrebau, apoi prin graiurile Scripturii ziceau către dânsa: În dar ai luat, în dar dă şi vezi să nu plăteşti pedeapsa celui ce a ascuns talantul. Ea a zis către dânsele: ***"Ce vorbiţi astfel pentru mine, păcătoasa, ca şi cum eu fac ceva? De obşte avem învăţător pe Domnul şi din aceleaşi izvoare scoatem apele cele duhovniceşti. Apoi ne hrănim din acelaşi lapte al Aşezământului celui vechi şi al celui nou".***
Iar ele către dânsa ziceau: "Ştim şi noi că una este învăţătura noastră, Scriptura şi acelaşi este Dascălul; dar tu prin sârguinţă ai sporit în faptele cele bune şi cele ce s-au făcut de tine prin deprinderea bunătăţilor trebuie a sluji ca rânduiala celor tinere, pentru că şi Dascălul nostru Cel de obşte aceasta porunceşte".

Fericita, auzind această, plângea ca pruncii, însă cele adunate o rugau a înceta de plâns. După ce s-a liniştit, au început iarăşi a o ruga, iar ea, milostivindu-se şi

cunoscând că cele zise nu-i aduc ei laudă, ci celor de faţă le aduc folos, a început a zice către dânsele astfel: *"Fiicelor, toţi şi toate ştim a ne mântui, dar pentru a noastră nepăsare, ne lipsim de mântuire. Se cade mai întâi a păzi cele cunoscute prin darul Domnului, adică acestea: Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată virtutea ta şi pe aproapele tău ca pe tine însuţi.*

Aici este începutul legii şi împlinirea darului. Scurtă este glăsuirea cuvântului, dar multă şi nemărginită este puterea ce iese din acestea; căci toate cele de suflet folositoare, de acestea atârnă. Chiar şi Pavel mărturiseşte, zicând: Dragostea este sfârşitul legii. Deci oamenii de treabă care vor spune că, după darul duhului, sunt din dragoste şi cu dânsa sfârşesc; atunci mântuirea aceasta este, adică dragostea cea curată.

Se cade a adăuga şi aceasta ca urmare a dragostei, adică: Fiecare din noi cunoscând ceea ce este, să dorească cele mai mari".

Dar ele nu se dumireau la cele zise şi iarăşi o întrebau.

Iar ea le-a zis: *"Ştiţi pilda din Evanghelie despre sămânţa care a dat una o sută, alta şaizeci şi alta treizeci. Deci suta este cinul nostru călugăresc, şasezecimea este ceata celor înfrânaţi, iar treizecimea a celor ce vieţuiesc cumpătat. Adică bine este a trece de la cele treizeci spre cele şaizeci şi de la cele de şaizeci spre cele de o sută. Pentru că de la cele mai mici la cele mai mari este bine a spori; iar a merge de la cele mai mari spre cele mai mici nu este fără primejdie; pentru că cel ce o dată s-a plecat spre cele rele, nici întru cele mai puţine nu poate sta, ci ca într-un fund de pieire se coboară. Deci, făgăduind cineva feciorie, pricinuieşte păcate de nu se va păzi. Iar dacă vom vieţui cumpătat, măcar de cele treizeci ne vom învrednici.*

Deci, cunoscut să vă fie că tot gândul rău vine de la vrăjmaş; căci cel ce merge de la cele mai mari spre cele mai mici, se răneşte de cel potrivnic. Pentru că cel care face aceasta, se judecă ca un ostaş fugar şi nu se învredniceşte de iertare. Căci, dacă a fugit de făgăduială, ia pedeapsă. Deci se cade, precum mai înainte am zis, a păşi înainte de la cele mai mici spre cele mai mari. Aceasta o învaţă şi apostolul, zicând: Cele din urmă uitând, la cele dinainte priviţi. Astfel se cade, ca cei ce au suta, pe aceasta a o păstra şi a nu o dă înapoi. Pentru că se zice: Când veţi împlini toate, ziceţi atunci în sine că suntem robi netrebnici. Deci se cade ca noi cele ce am ales cinul acesta, să păzim cumpătarea mai mult decât cele din lume; pentru că acelea se uită cu necuviinţă şi râd fără rânduială. Iar noi şi de acestea lăsându-ne, să ne suim mai sus spre faptele cele bune. Din ochi să

scoatem nălucirea cea deşartă; căci Scriptura zice: Ochii tăi să vadă cele drepte. Iar limba să o oprim de la nişte păcătuiri ca acestea. Pentru că este necuvios a rosti graiuri urâte şi nu numai de a spune cele deşarte, se cade a ne lăsa, ci şi de a le auzi.

Acestea sunt cu putinţă a le păzi, dacă nu vom ieşi des în lume. Pentru că prin simţurile noastre, deşi nu voim, intră furii. Cum poate casa a nu se înnegri, venind fum din afară şi ferestrele fiind deschise? Deci se cuvine a părăsi mergerile la târg, pentru că grea vătămare va fi nouă a privi pe uliţe. Iar când ne vom închide, nici acolo nu trebuie să fim fără grijă, ci a priveghea; pentru că s-a scris: Privegheaţi.

Cu cât ne întemeiem că avem întreaga înţelepciune, pe atât ne adunăm gânduri deşarte. Căci cel ce zice cunoştinţă, zice durere; pentru că pe cât sporesc sârguinţele, pe atât avem necazuri. Dacă biruieşti desfrânarea, atunci vrăjmaşul îţi pune în minte alte gânduri. Deci, se cade a nu ne învoi cu nălucirile, căci s-a scris: "Dacă duhul celui ce stăpâneşte se va sui peste tine, locul tău de luptă să nu-l laşi; pentru că învoirea cu gândurile este deopotrivă cu desfrânarea lumească. Cei puternici cu putere vor fi certaţi. Deci, mare este nevoinţa contra duhului desfrânării; pentru că acesta este capul vrăjmaşului răutăţii şi al pieirii, despre care fericitul Iov zicea către diavol: "Cel ce ai putere peste plăcerea pântecelui".

Deci, prin multe măiestrii, diavolul se porneşte asupra oamenilor iubitori de Hristos. A rănit până şi monahi care fugeau de tot felul de chipuri, dar i-a amăgit prin vorbă cucernică; pentru că acesta este lucrul vrăjmaşului: îmbrăcându-se în cele străine, pe furiş vrea să înşele. Arată grăunţe de grâu şi pune sub dânsul cursă. Ni se pare că şi Domnul pentru această zice: Ei vin la voi în îmbrăcăminte de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori.

Deci, ce vom face? Să ne facem înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbeii, având gând bun împotriva cursei lui, spre a nu ne birui pornirile diavolului; căci blândeţea porumbelului arată curăţirea faptei. Orice lucru bun se săvârşeşte cu fuga de cel rău. Dar cum vom fugi de ceea ce nu ştim? Deci se cade a ne păzi de reaua măiestrie a acestuia: Care împrejur umblă, căutând pe cine să înghită. Trebuie totdeauna a priveghea, căci şi vrăjmaşul prin lucrurile cele din afară priveghează, iar prin gândurile cele dinăuntru împilează; dar mai mult pe cele dinăuntru, pentru că noaptea şi în fiecare zi şi cu meşteşug se apropie. De ce lucru avem trebuinţă la războiul cel de faţă? Este învederat că de pustnicie dureroasă şi de rugăciune curată; şi acestea sunt, în scurt, doctoria vindecătoare

de tot gândul. Se cade încă a întrebuinţa şi lucruri osebite, spre a goni această vătămare a sufletului. Iar dacă se face vreo nălucire prin cuvânt deşert, se cade a o pedepsi. Deci, prin nişte gânduri ca acestea, cu cuviinţă este a izgoni necurata răutate şi cum un cui scoate pe alt cui, aşa şi pe diavolul. Dar mai mult decât toate este a stăpâni pântecele, pentru că numai astfel va fi cu putinţă a înfrâna şi dezmierdările de tot felul."

Deci, fericita Sinclitichia era ca la un ospăţ dumnezeiesc al celor de faţă; pentru că din paharul înţelepciunii se înveseleau, dându-le dumnezeiască băutură şi fiecare dintr-însa primea ceea ce voia. Iar una din cele ce se adunaseră o întreba, zicând: "Este o bunătate lipsa?"

Iar ea a zis: *"Este foarte desăvârşită bunătate celor ce pot, pentru că cele ce rabdă acestea au necaz adesea cu trupul, iar cu sufletul au odihnă".*

Căci precum hainele se spală întorcându-se şi călcându-se, aşa şi sufletul cel tare, prin sărăcia cea de bună voie, mai mult se întăreşte; iar cele ce au gândul mai neputincios, prea puţin necăjindu-se, pier ca hainele cele rupte, nesuferind spălătura cea bună. Sfârşitul hainelor este de multe feluri; căci unele se rup şi pier, iar altele se înălbesc şi se înnoiesc. Bun odor este lipsa, la bărbatul înţelept; căci este frâul păcatelor celor cu fapta.

Se cade dar, negreşit, a se iscusi mai întâi în postire, în culcarea pe jos şi în celelalte fapte şi astfel, a câştiga această faptă bună; pentru că cei ce nu au făcut astfel, ci deodată au gândit la lepădarea banilor, desăvârşit s-au robit de regrete. Pentru că banii sunt unelte îndulcitoare ale vieţii. Deci, ucide întâi meşteşugul tău, adică lăcomia pântecelui şi viaţa cea cu desfătări, şi astfel lesne vei putea tăia puterea banilor; că cel ce n-a lepădat pe cea dintâi, cum va putea da afară pe cea de a doua?

Pentru aceasta şi Mântuitorul vorbind către bogat, nu deodată îi porunceşte lepădarea banilor, ci mai întâi îl întreabă dacă a împlinit poruncile legii. La urmă îi zice: Du-te, vinde-ţi averile tale şi dă-le săracilor, apoi vino şi urmează-Mi. Deci, bună este sărăcia pentru deprinderea bunătăţilor. Pentru că, făcând lepădarea tuturor celor de prisos, se îndreptează către Domnul, cum zice acel dumnezeiesc cuvânt: Ochii noştri către Tine nădăjduiesc şi Tu dai hrană la bună vreme celor ce Te iubesc pe Tine. Cei săraci mare folos au, că neavând mintea spre vistieria cea de pe pământ, privesc la Împărăţia Cerurilor. Săracii socotesc întrebuinţarea argintului ca un nimic şi-l au numai la hrana de peste zi. Aceştia au temeiul credinţei, pentru

că Domnul a zis către dânşii a nu se îngriji pentru ziua de mâine: că păsările cerului nu seamănă, nu seceră şi Tatăl cel ceresc le hrăneşte.

Vrăjmaşul se biruieşte mai mult de cei necâştigători, pentru că nu are cu ce să-i vatăme. Ce să facă duhul cel potrivnic? A arde satele? Dar nu sunt. A pierde dobitoacele? Nici pe astea nu le au. A se lipsi de copii? Dar nu au. Deci mare pedeapsă asupra vrăjmaşului şi visterie de mult preţ sufletului este lipsa; dar cu cât aceasta este minunată şi prea înaltă către fapta bună, pe atât de rea şi lesnicioasă la răutate este iubirea de argint. Dumnezeiescul Pavel pentru aceasta a zis că a tuturor relelor este pricina. Pofta bogăţiei aduce jurământul strâmb, furtişagul, răpirea, lăcomia, desfrânarea, zavistia, uciderea, urâciunea de fraţi, războiul, slujirea de idoli, apoi odraslele acestora: făţărnicia, momirea, luarea în râs; deci pricină a tuturor acestora se mărturiseşte iubirea de argint; pentru aceea Apostolul a numit-o mamă a tuturor relelor.

Dumnezeu pedepseşte pe iubitorii de argint. Drept aceea le este nevindecată rana. Cel ce nu are nimic, puţine poftеşte, iar dobândind ceva, mai multe nu poftеşte; cel ce are o sută de arginţi şi poftеşte o mie, iar aceştia agonisindu-i, merge către nemărginire. Astfel, neputând să câştige atât, de-a pururea se plâng de sărăcie.

Iubirea de argint are cu sine de-a pururea zavistia şi aşa strică întâi pe cel ce o are. Căci precum viperele născându-se, întâi pe mamele lor omoară, mai înainte de a muşca pe alţii; aşa şi zavistia pe cel ce o are, pe el îl veştejeşte mai înainte de a se duce la alţii. Mare lucru este dacă am putea răbda atâtea dureri, căutând argintul cel lămurit; căci în multe patimi nevindecate cad vânătorii lumii deşarte. Spargeri de corăbii pătimesc, prădătorii îi întâlnesc, pe pământ cad între tâlhari, sufăr furtună şi vânturi silnice şi, de multe ori câştigând, singuri se socotesc săraci, faţă de cei ce îi zavistuiesc; iar noi nicidecum nu ne gândim la primejdii ca acestea, pentru câştigul cel adevărat.

Dacă vom agonisi cât de puţin bine, ne mărim pe noi înşine, fiind pildă oamenilor. De multe ori nici fapta n-o scoatem în povestire. Trebuie să punem toată sârguinţa ca să ascundem câştigul faptelor, iar cele ce povestesc isprăvile lor, să caute a spune şi neajunsurile. Iar dacă acestea se ascund, ca să nu se prihănească de cei ce le aud, cu mult mai vârtos se cade a le păzi de a le spune pe cele bune, căci, spunându-le pe acestea, se înstrăinează de Dumnezeu. Precum o comoară arătându-se, se împuţinează, aşa şi fapta cea bună, făcându-se cunoscută şi vădită, se pierde. Şi precum ceara se topeşte de faţa focului, aşa şi sufletul se slăbeşte de laude. Dacă lauda lipseşte de tărie sufletul, negreşit ocara aduce la mărime fapta lui bună: bucuraţi-vă şi vă veseliţi când vor spune oamenii toată minciuna asupra voastră. Şi

se zice: În necaz m-ai întărit pe mine. Şi iarăşi: Ocară a aşteptat sufletul meu. De asemenea, altele zeci de mii ca acestea se pot auzi în Sfânta Scriptură.

Este întristare folositoare şi întristare aducătoare de stricăciune; deci, una este a suspina pentru ale sale păcate şi alta pentru necunoştinţa aproapelui; una spre a nu cădea din scop, iar altă să se atingă de bunătatea cea desăvârşită. Deci acestea sunt chipurile întristării celei adevărate. Iar duhul trândăviei se cade a-l izgoni prin rugăciune mai ales şi prin cântare de psalmi.

Ţinându-vă de grijile cele bune, nu se cuvine a socoti că este vreun folos în viaţă; căci Scriptura zice: Tot capul este în durere şi toată inima în întristare; pentru că astfel Duhul Sfânt a spus de viaţa monahicească şi cea lumească. Prin durerea capului se înţelege tainic chipul monahicesc; pentru că cel ce domneşte este capul. Iar despre durere a zis că toată fapta cea bună prin dureri se isprăveşte. Apoi, prin întristarea inimii, a arătat chipul cel nestatornic şi înrăutăţit al celor lumeşti. Inima s-a numit locuinţă de mânie şi întristare. Deci, să nu fim târâţi pe furiş de cuget, lăudându-ne, că vom avea negrijă de lume.

Cele din lume nasc cu greu şi cu primejdii şi pătimesc multe la hrănirea de lapte şi cu copiii care bolesc; iar toate acestea le rabdă neavând sfârşit al durerii. Pentru că cei născuţi ori se vatămă la trup, ori fiind crescuţi rău, cu vicleşug ucid pe cele ce i-au născut.
Deci, acestea ştiindu-le, să nu ne amăgim de vrăjmaşul, ca şi cele ce în lume au viaţă slobodă şi fără grijă. Pentru că cele ce nasc prin dureri, se sfârşesc, iar nenăscând, ca nişte sterpe şi neroditoare se dispreţuiesc. Dar acestea le zic vouă, ca să vă întemeiaţi contra celui potrivnic. Nu tuturor sunt potrivite cele zise, ci numai celor ce voiesc viaţa cea monahicească. Căci, precum la oricare fiinţe nu le prieşte aceeaşi hrană, astfel nici tuturor oamenilor nu foloseşte acelaşi cuvânt.

Nu se cade a pune vin nou în oale vechi. Pentru că într-alt fel se ospătează cei plini de cunoştinţă şi într-alt chip cei ce gustă din pustnicie, precum şi cei ce sunt norociţi în lume. Căci precum fiinţele, unele sunt de uscat, altele de apă, iar altele zburătoare, la fel şi oamenii. Unii jumătate de viaţă sunt ca cele de uscat, iar alţii caută către cele înalte, ca cele zburătoare, iar alţii cu apele păcatelor sunt acoperiţi ca peştii. Căci am venit, zice Scriptura, în adâncurile mării şi viforul m-a copleşit. Aceasta este firea fiinţelor. Iar noi ca nişte vulturi având aripi, să zburăm peste cele mai înalte şi să călcăm peste leu şi peste balaur; iar pe cel ce altă dată stăpânea, acum să-l stăpânim. Aceasta o vom face dacă toată socoteala minţii noastre o vom aduce Mântuitorului. Însă cu cât noi ne suim către înălţimi, vrăjmaşul ne ispiteşte cu cursele sale.

Deci, dacă şi către nălucirea cea pământească ne pune multe împotrivă, cu atât mai vârtos către Împărăţia Cerurilor ne va zavistui. Se cade dar în tot chipul a ne întrarma. Precum o corabie uneori se cufundă de multele învăluiri din afară, iar alteori prin strângerea apei se îneacă; aşa şi noi uneori ne pierdem prin păcate, alteori prin gândurile cele dinlăuntru ne prăpădim.

Deci, se cade a ne feri de lovirile cele din afară ale duhurilor, precum şi de necurăţiile cele dinlăuntru ale gândurilor. Apoi totdeauna se cuvine a priveghea cu gândul. Pentru că vrăjmaşul ca pe o casă vrând a ne surpa, ori de la temelii aduce căderea, ori de la acoperământ începând, o strică toată, ori prin ferestre intrând, întâi pe stăpânul casei îl leagă şi astfel robeşte toate. Deci ca o temelie sunt faptele cele bune, iar acoperământ este credinţa, ferestrele sunt simţurile, prin care ne dă război vrăjmaşul.

Drept aceea, se cade a fi cu mulţi ochi acela ce voieşte a se mântui. Pentru că nu este loc aici de neîngrijire; căci Sfânta Scriptură zice: Să se păzească cel ce stă, să nu cadă. Viaţa noastră s-a numit "mare" de către sfinţitul cântător David. Căci părţile mării, unele sunt pietroase şi pline de fiare, iar altele alinate. Deci, noi în partea cea alinată a mării părem a înota, iar cei din lume în cea primejdioasă. Adică noi înotăm ziua, povăţuindu-ne de soarele dreptăţii, iar aceia noaptea, duşi de necunoştinţă.

De multe ori omul este în furtună şi în întuneric, dar priveghind, poate a-şi mântui caiacul său; iar noi întru alinare prin nepăsare ne cufundăm, lăsând cârma dreptăţii. Deci, vadă cel ce stă ca să nu cadă, căci cel ce a căzut, o grijă are, ca să se scoale; iar cel ce stă, păzească-se ca să nu cadă.

De multe feluri sunt căderile. Căci cei ce au căzut, s-au lipsit de şedere; iar căzând, nu s-au vătămat. Cel ce stă bine, să nu defaime pe cel căzut, ci să se înfricoşeze, că nu, căzând, să se pogoare în prăpastia cea mai de jos. Căci nu se poate cere ajutor din adâncul puţului, fiindcă strigarea nu se aude. Pentru că zice dreptul: Să nu mă înghită pe mine adâncul, nici să-şi închidă peste mine puţul gura sa.

Vezi că şi tu, căzând jos, să nu te faci mâncarea fiarelor. Cel ce a căzut, nu mai închide uşa, iar tu nicidecum să nu adormi, ci de-a pururi să zici cântarea: Luminează ochii mei, ca nu cumva să adorm întru moarte, ca nu cumva să zică vrăjmaşul meu: m-am întărit spre el. Priveghează necurmat din cauza leului care răcneşte. Aceste graiuri folosesc nu spre a se înălţa cineva, ci a se întoarce şi a suspina, spre a se mântui.

Vezi-te pe tine, care stai bine, pentru că îndoită frică este asupra ta; ori ca să nu te întorci spre cele de demult, căzând asupra ta vrăjmaşul, ori ca să nu te împiedici, alergând. Pentru că vrăjmaşul nostru, diavolul, de multe ori ne trage înapoi, când va vedea pe suflet zăbovind şi fiind pregetător. Ori părându-i-se sârguitor şi ostenitor către pustnicie, intră pe furiş, adică prin mândrie şi astfel pierde sufletul.

Această armă de pe urmă, adică mândria, este mai presus decât toate relele. Prin ea diavolul a căzut şi tot prin ea, pe cei mai puternici dintre oameni se ispiteşte a-i surpa. Precum cei iscusiţi dintre războinici, după ce cheltuiesc săgeţile cele mai mărunţele, fiind puternici şi viteji, pun înainte sabia cea mai tare decât toate; astfel şi diavolul, după ce cheltuieşte undiţele cele dintâi ale sale, atunci unelteşte paloşul cel mai de pe urmă, adică mândria. Care au fost, dar, cursele lui cele dintâi? Arătat este că lăcomia pântecelui, iubirea de dezmierdare şi desfrânarea. Pentru că aceste duhuri vin la vârstele cele tinere; pe care le face să urmeze: iubirea de argint, lăcomia şi cele asemenea acestora.

Deci, când ticălosul suflet va trece deasupra acestora, când şi peste dezmierdările cele rele va sări, când argintul îl va defăima, atunci de pretutindeni, rău cugetătorul, nedumerindu-se, îi supune lui pornire fără rânduiala, pentru că îl face pe dânsul cu necuviinţă a se ridica asupra fraţilor. Este pierzătoare această otravă a vrăjmaşului. Pe mulţi deodată întunecându-i, i-a coborât, dând sufletului înţelegerea cea rea şi purtătoare de moarte; căci înşală pe om că a ajuns cele neştiute celor mulţi şi că în posturi întrece pe mulţi, fălindu-se cu mulţimea de vitejii.

Apoi uită toate cele ce a păcătuit, pentru a se înălţa asupra celor ce sunt împreună cu el; căci ca pe furiş sunt scoase din mintea lui greşelile şi aceasta n-o face spre folosul lui, ci ca să nu poată zice acel glas doctoricesc: Ţie, unuia, am păcătuit, miluieşte-mă; nici nu-i dă voie a zice: Mă voi mărturisi Ţie, Doamne, cu toată inima mea. Când după socoteala minţii sale, a zis: Mă voi sui şi voi pune acolo scaunul meu, atunci pare că se şi vede în acel loc, ascuns, de sus, pe scaun de învăţător sau de doctor. Deci sufletul cel ce astfel s-a amăgit, se strică şi piere, fiind atins de o rană ce are nevoie de vindecare.

Deci, când nişte gânduri ca acestea stau în mintea noastră, se cade necontenit a cugeta la aceste cuvinte dumnezeieşti: Eu sunt vierme, şi nu om şi la alt loc, unde se zice: Eu sunt pământ şi cenuşă. Apoi graiul prooroculuiIsaia, care zice: Toată dreptatea omului este ca o cârpă lepădată. Dacă vreunele vor rămâne în acele gânduri, mai bine să intre în viaţa de obşte; apoi să se certe şi să se dojenească de cele de o vârstă şi să se aducă lor spre citire vieţile sfinţilor. După aceea

neascultarea este boală mai rea. Drept aceea, numai prin fapta care e împotriva neascultării, este cu putinţă a curăţa sufletul. Pentru că ascultarea, zice Scriptura, este mai presus de jertfă.

Deci se cade a înlătura gândul de mărire, căci de se va afla sufletul nebăgător de seamă şi pregetător, ba uneori şi amorţit spre sporirea binelui, neascultarea este pricina. Diavolul voieşte a răzvrăti toate; adică pe cei sârguitori şi pustniceşti se sileşte a-i face să uite nelegiuirile cele făcute, căci voieşte să se înalţe prin mândrie. Sufletelor de curând venite le pune înaintea ochilor toate păcătuirile, ca printr-însele să aducă deznădăjduire, căci zice uneia: "Tu, fiind desfrânată, nu poţi fi iertată"; iar alteia îi zice: "Tu, fiind lacomă, îţi este cu neputinţă a dobândi mântuire". Deci, pe sufletele care se îndoiesc astfel, se cade a le mângâia şi a zice: "Raab era desfrânată şi prin credinţă s-a mântuit; Pavel era persecutor şi s-a făcut vas de alegere. Matei era vameş, dar nimeni nu ştia darul acestuia; tâlharul prăda şi ucidea, dar întâi lui i s-a deschis uşa Raiului." Deci, la acestea gândind, să nu-ţi deznădăjduieşti sufletul tău, iar pe acelea care s-au robit din mândrie şi din cele care se cred mai mari, se cade a le vindeca şi a le zice: "Ce te-ai umflat ca una ce nu mănânci carne? Alţii nici peşte nu văd. Dacă vin nu bei, ia seama că alţii nici untdelemn nu mănâncă. Până seara posteşti? Dar alţii două şi trei zile ajunează. Dacă nu te speli, cugeţi mari lucruri?

Dar mulţi pentru patimă trupească nicidecum baie n-au făcut. Te minunezi că dormi chinuit şi în aşternut de păr? Dar alţii se culcă pe jos neîncetat, ci, dacă ai făcut-o, nimic bun n-ai făcut, pentru că unii chiar pietrele le pun sub ei, ca să nu se gândească la dezmierdare, iar alţii au privegheat toată noaptea. Chiar făcând toate acestea şi făcând desăvârşita pustnicie, să nu cugeţi a fi măreţ; pentru că diavolii mai mult decât ale tale au făcut şi fac, nici nu mănâncă, nici nu beau şi în pustie petrec. Dacă chiar în peşteră locuieşti, ţi se pare că faci lucru mare?"

Deci, prin nişte gânduri ca acestea, va fi cu putinţă a vindeca patimile cele potrivnice; căci precum un foc care arde cumplit, piere, dacă se împrăştie şi nu are vânt, tot aşa şi fapta cea bună zboară prin trecerea cu vederea, dacă se împrăştie repede lauda ei; tot aşa piere binele prin lenevire, când nu vom avea răcoreala Sfântului Duh. Sabia cea ascuţită se strică lesne de piatră; aşa şi pustnicia piere prin mândrie. Drept aceea, se cuvine, de pretutindeni a îngrădi sufletul, iar pentru pustnicia cea arsă desăvârşit de arşiţa mândriei, trebuie a ne pleca spre locurile cele umbroase, apoi chiar a tăia uneori ramurile cele de prisos, ca să fie rădăcina mai întărită.

Pe cel cuprins de deznădăjduire se cuvine a-l sili să caute în sus, prin gândurile cele mai înainte zise, pentru că sufletul acestuia zboară tot pe jos. Căci chiar cei mai buni din lucrătorii de pământ, când vor vedea un răsad slab şi neputincios, îl udă cu îndestulare şi de multă purtare de grijă îl învrednicesc, ca să crească; iar când vor vedea în răsad vreo odraslă înainte de vreme, obişnuiesc a tăia împrejur cele de prisos. Doctorii pe unii bolnavi îi hrănesc destul şi îi îndeamnă la plimbare, iar pe alţii îi feresc de mâncare. Deci, arătat este cât de mare-i mândria, între răutăţi.

Aceasta o arată fapta cea potrivnică ei, smerita cugetare. A o câştiga pe aceasta este foarte greu; căci dacă cineva nu va lepăda slava, nu va putea dobândi această visterie. Aşa de mare este smerita cugetare, încât toate faptele bune poate să le urmeze diavolul, iar pe aceasta nici nu voieşte a o şti. Apostolul Petru, ştiind temeiul ei, ne porunceşte a ne împodobi pe dinăuntru cu smerita cugetare şi toţi, făcând cele de folos, cu aceasta a se încununa.

De posteşti, de miluieşti, de înveţi, de eşti cumpătat şi priceput, pe aceasta ca zid nesurpat pune-o în faţă; toate faptele cele bune ale tale să le cuprindă smerita cugetare. Căci precum este cu neputinţă a se face corabie fără cuie, tot astfel este cu neputinţă a se mântui omul fără smerita cugetare. Iar că este bună şi mântuitoare, să ştim că Domnul, împlinind rânduiala către oameni, cu aceasta S-a îmbrăcat, când zice: Învăţaţi-vă de la Mine că sunt smerit şi blând cu inima. Vezi cine este Cel ce zice aşa, ca desăvârşit să I te faci ucenic. Deci, să ţi se facă început şi sfârşit al bunătăţilor smerita cugetare. Cugetul smerit formează nu numai pe omul cel dinăuntru, în chip tainic, ci şi pe cel din afară. Ai păzit toate poruncile? Ştie Domnul. Chiar când toate astea le veţi face, ziceţi: Suntem nişte robi netrebnici.

Deci, smerita cugetare se capătă prin ocări, prin dosădiri, prin răniri, ca să auzi zicîndu-ţi-se nebun şi lipsit de minte, sărac şi scăpătat, neputincios şi simplu, nesporit în lucruri, necuvântător întru grăire, urât la chip, slab în putere. Acestea sunt semnele smeritei cugetări. Acestea Domnul le-a auzit şi le-a pătimit, pentru că i-au zis că este samarinean şi că are diavol. El chip de rob a luat, a fost pălmuit şi a primit răniri. Deci, se cade a urma şi noi această smerită cugetare cu fapta. Sunt unii care se făţărnicesc şi se smeresc prin formele cele din afară, vânând prin aceasta slavă; dar din roadele lor se cunosc. Pentru că pe deasupra fiind smeriţi, unii ca aceştia nu au suferit nimic, ci numai ca un şarpe şi-au dat veninul".

La cuvintele acestea, fecioarele cele adunate se bucurau foarte şi iarăşi mai aşteptau sfaturi şi bunătăţi.

Deci, iarăşi a zis fericita către dânsele: *"Nevoinţă multă trebuie celor ce se apropie de Dumnezeu, dar osteneala aduce bucurie nepovestită. Căci precum cei ce voiesc a aprinde foc, întâi se afumă şi lăcrimează, şi astfel îl dobândesc, tot astfel se cade a aprinde şi noi dumnezeiescul foc în noi cu lacrimi şi osteneală. Pentru că însuşi Domnul zice: Foc am venit să pun pe pământ. Dar unii, fiind slabi, fumul l-au suferit, iar focul nu l-au aprins, pentru că, deşi în afară au avut îndelungă răbdare, însă gândirea lor la Dumnezeu a fost neputincioasă şi întunecoasă.*

Drept aceea, mare odor este dragostea; pentru aceasta adeverind Apostolul, zicea: "Dacă toate averile le voi împărţi şi trupul îmi voi robi, iar dragoste nu am, m-am făcut aramă răsunătoare şi chimval răsunător". Deci dragostea este mare între bunătăţi; dar tot pe atât de rea este mânia, pentru că tot sufletul întunecându-l şi sălbăticindu-l, la necuvântare îl aduce. Domnul, îngrijindu-se de mântuirea noastră, nicidecum n-a gândit să fie vreo mică parte a sufletului neştiută. Porneşte vrăjmaşul înverşunare? Domnul ne-a întrarmat cu cumpătare. Naşte mândrie? Smerita cugetare să nu fie departe. A sădit urâciune înăuntru? Dar dragostea stă de faţă.

Deci, deşi vrăjmaşul porneşte multe săgeţi împotriva noastră, dar Domnul ne-a înarmat cu mai multe arme, spre mântuirea noastră şi căderea aceluia. Prea rea între răutăţi, cum am zis, este mânia. Pentru că Sfânta Scriptură zice: Mânia bărbatului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu. Se cade, dar, a se ţine în frâu. La vreme trebuincioasă s-a arătat că foloseşte mânia, dar numai împotriva diavolilor, iar către om a ne porni cu mânie nu foloseşte, chiar dacă ar păcătui. Ci se cade a-l întoarce după ce va înceta patima mâniei.

A ne mânia însă este o patimă mică între răutăţi, iar vorbirea de rău este mai grea decât toate. Pentru că mânia, tulburând sufletul, ca fumul se împrăştie repede, iar vorbirea de rău, ca una ce s-a înfipt în suflet, îl face mai cumplit decât fiarele. Un câine se repede împotriva cuiva, însă de hrană se momeşte şi tace; aşa şi celelalte fiare, de obicei se îmblânzesc. Dar cel ce se stăpâneşte de vorbirea de rău, nu se pleacă la mângâieri, nu se îmblânzeşte de hrană. Chiar nici vremea, care toate le preface, n-a vindecat patima vorbitorilor de rău. Aceştia sunt mai păgâni şi mai nelegiuiţi decât toţi, pentru că nu ascultă pe Mântuitorul, zicând: Du-te mai întâi, împacă-te cu fratele tău şi astfel adu darul tău. Apostolul zice: Să nu apună soarele în mânia voastră.

Deci, bine este a nu ne mânia. Chiar dacă s-ar întâmpla astfel, Domnul a zis să nu treacă nici o zi cu această patimă; să nu apună soarele. Iar tu aştepţi până ce

toată vremea ta va apune? Nu ştii oare a zice: destul este zilei răutatea ei? De ce urăşti pe omul care te-a întristat? Nu este el cel ce te-a nedreptăţit, ci diavolul. Urăşte boala şi nu pe cel care boleşte.

De ce se făleşte în răutate cel puternic? Pentru aceasta cântătorul de psalmi a zis: Nelegiuire şi nedreptate toată ziua a gândit limba ta. Adică, în toată vremea vieţii tale nu asculţi pe Cel Care a zis: Să nu apună soarele întru mânia voastră. Când zice: Nedreptate a gândit limba ta, înseamnă că nu încetezi hulind pe fratele tău.

De aceea, dreaptă pedeapsă rosteşte prin aceasta cântătorul de laudă, zicând: Pentru aceasta Dumnezeu te va surpa până în sfârşit, te va smulge şi te va muta din locaşul tău, iar rădăcina ta din pământul viilor. Acestea sunt isprăvile vorbitorilor de rău, acestea sunt răsplătirile răutăţii.

Deci se cuvine a ne feri de vorbirea de rău, pentru că multe rele cumplite îi urmează, zavistie şi întristare. Apoi este şi purtătoare de moarte răutatea acestora, deşi pare a fi mică. De multe ori rănile cele făcute de paloşul cel cu două ascuţişuri ori de o sabie mai mare cum este desfrânarea, lăcomia şi zavistia, s-au vindecat de doctoria cea mântuitoare a pocăinţei. Mândria şi vorbirea de rău, ca nişte săgeţi, ce se par a veni de departe, pe furiş înfigându-se în părţile sufletului cele mai alese, l-au ucis; iar acestea nu ucid cu mărimea ranei, ci prin nepăsarea celor răniţi. Pentru că, socotind ca o nimica grăirea de rău şi celelalte, câte puţin cu totul s-a abătut.

Grea este vorbirea de rău, pentru că unii o au ca hrană şi odihnă. Tu să nu primeşti vorbă deşartă, să nu te faci încăpere a relelor celor străine, ci pregăteşte-ţi cu îngrijire sufletul tău. Pentru că, primind duhul necurăţiei cuvintelor, vei aduce, prin gânduri, întinăciuni rugăciunii tale, căci fără pricină urăşti pe cei ce-i întâlneşti. Aplecându-se auzul tău la neomenia celor ce grăiesc de rău, cauţi la toţi posomorât. Deci, este trebuinţă a păzi limba şi auzul, spre a nu zice ceva de acest fel sau a auzi cu pătimire, pentru că este scris: Auzire deşartă să nu primiţi. În Psalmi David grăieşte: Pe cel ce vorbeşte de rău pe aproapele său, în ascuns, îl goneam afară. Şi apoi zice: Nu va grăi gura mea faptele oamenilor. Dar şi noi pe cele ce nu sunt fapte împlinite, le vorbim. Deci, se cade a nu crede toate cele ce ni se spun, ci după Dumnezeiasca Scriptură să zicem: Iar eu ca un surd nu auzeam. Nu se cade a ne bucura de primejdia omului, chiar de ar fi foarte păcătos. Unii, văzând pe cineva primejduit, dar fiind fără învăţătură lumească, au zis acestea: "Cel ce şi-a aşternut rău, va suferi rău în somn". Deci, tu, care crezi că ţi-ai aşternut bine lucrurile în viaţă, crezi că te

odihneşti? Dar ce vom face faţă cu Cel ce zice că aceeaşi întâlnire are dreptul şi păcătosul? Vieţuirea noastră de aici una este, dar faptele ne sunt deosebite.

Nu se cade a urî pe vrăjmaşi, pentru că Domnul prin glasul Său ne-a poruncit acestea: Să nu iubiţi numai pe cei ce vă iubesc, pentru că aceasta o fac păcătoşii şi vameşii. Omului bun nu-i trebuie meşteşug şi nevoinţă spre a fi iubit, pentru că atrage la sine pe cei ce-l iubesc, iar cel rău are trebuinţă de dumnezeiasca învăţătură şi de osteneală multă spre îndreptare; pentru că Împărăţia Cerurilor nu este a celor răsfăţaţi şi neîngrijitori, ci a celor silitori.

Precum nu se cade a urî pe vrăjmaşi, tot aşa nici de cei nebăgători de seamă şi leneşi nu trebuie a fugi şi a-i lăsa. Unii îşi zic vorba aceea a Scripturii: Cu cel cuvios, cuvios vei fi, şi cu cel îndărătnic, te vei îndărătnici. Pentru aceasta zic ei: fugim de cei păcătoşi, ca să nu ne răzvrătim cu dânşii, prin neştiinţa sufletului. Dar unii ca aceştia fac împotriva celor scrise, pentru că Duhul Sfânt porunceşte a nu ne răzvrăti cu cei răzvrătiţi, ci a-i îndrepta de răzvrătire şi împreună vei întoarce, adică împreună îi vei atrage către sine-ţi şi din cele de-a stânga să-i chemi spre cele de-a dreapta.

Trei feluri de stări sunt în viaţa oamenilor: Una este a răutăţii desăvârşite, a doua este o stare de mijloc, privind către amândouă; iar a treia, care se gândeşte la lupta cea bună. Deci, oamenii cei răi, amestecându-se cu alţii mai răi, sporesc mai mult în adăugirea celor nelegiuite; cei de mijloc se ispitesc a fugi de cei mai răi, temându-se de aceştia, ca să nu fie atraşi de dânşii, pentru că sunt încă prunci în faptele bune. Iar cei de al treilea, având un cuget bun, vieţuiesc împreună cu cei răi, vrând a-i mântui. Dar se împung de dânşii - pentru că şi diavolii îi vatămă mai mult pe cei buni, fiindcă aceştia slăbesc uneltele lor.

Cei buni se ocărăsc şi se batjocoresc de către cei ce îi văd pe dânşii petrecând împreună cu cei leneşi, socotindu-i ca pe nişte asemenea lor; iar cei buni, primindu-le acestea de la oameni ca nişte laude, săvârşesc fără frică dumnezeiescul lucru; pentru că Scriptura zice: Frumoasă este fapta acestora, că şi Domnul mânca cu vameşii; iar mai vârtos este iubitoare de fraţi judecata acestora, decât iubitoare de sine; pentru că văzând pe cei ce păcătuiesc ca nişte case aprinse, se întrec a mântui pe cei care pier şi suferă împreună cu ei. Iar alţii, dacă ar vedea pe un frate arzând în păcate, fug, temându-se ca să nu-i apuce şi pe dânşii focul. Alţii - cei de al treilea fel - ca fiind vecinii cei răi, îi aprind mai mult pe cei ce ard, aducând ca materie spre pieire răutatea lor. Cei buni, dimpotrivă, chiar câştigurile lor le socotesc mai mici decât mântuirea acelora.

Acestea sunt semnele dragostei adevărate; aceştia sunt păzitorii dragostei celei curate. Precum cele rele una de alta se ţin, pentru că iubirii de argint îi urmează zavistia, călcarea de jurământ, mânia şi vorbirea de rău; aşa şi cele potrivnice lor se ţin de dragoste, adică: blândeţea, îndelunga răbdare, suferirea de rău, bunătatea desăvârşită şi sărăcia. Pentru că nu este cu putinţă a dori această faptă bună, fără numai prin sărăcie. Căci Dumnezeu a spus să avem dragoste nu către un singur om, ci către toţi. Deci, având noi cele de trebuinţă, nu se cade a trece cu vederea pe cei ce au lipsă; ci a-i îndestula pe toţi, pe cât este cu putinţă omului. Acesta este însă lucrul lui Dumnezeu.

Dar ce zic? Pentru milostenie te nevoieşti? Aceasta se face ţie pricinuire de a câştiga mântuirea? Celor lumeşti s-a poruncit aceasta şi nu atât pentru a se hrăni scăpătaţii s-a poruncit milostenia, cât pentru dragoste: că Dumnezeu ocârmuieşte pe cel bogat şi hrăneşte şi pe cel sărac. Dar oare de prisos s-a poruncit milostenia? Să nu fie aceasta, căci ea se face început al dragostei? Precum mai înainte tăierea împrejur a trupului era închipuire a tăierii împrejur a inimii, aşa şi milostenia este învăţătorul dragostei. Deci, celor ce s-au dat cu adevărat dragostei, de prisos le este milostenia.

Nu clevetind mila zic acestea, ci arătând curăţenia sărăciei. Să nu se facă cea mai mică zăticnire dragostei celei mari; pentru că este purtătoare de cruce şi eşti dator a zice glasul acesta: Iată toate le-am lăsat şi am urmat Ţie. Tu te-ai învrednicit a urma povăţuirea cea aspră a apostolilor; pentru că Petru şi Ioan au zis: Argint şi aur nu am. Îndoită este învăţătura, dar de un chip este credinţa. Iar între cei lumeşti, să nu se facă fără socoteală milostenia, că zice: Untuldelemn al păcătosului să nu ungă capul meu. Deci, se cuvine, ca cel ce miluieşte să aibă cuget drept, căci cu adevărat unii ca aceştia vor avea plata milosteniei.

Domnul, zidind lumea, îndoită a făcut rânduiala locuitorilor ei. Căci celor ce vieţuiesc cinstit le-a poruncit nuntă pentru facerea de copii, iar pe ceilalţi pentru curăţenie i-a făcut întocmai cu îngerii. Acelora le-a dat legi şi învăţături, iar acestora le zice: A Mea este izbânda, Eu voi răsplăti. Acolo zice: Vei lucra pământul; şi aici porunceşte: Nu vă îngrijiţi pentru ziua de mâine. Acelora le-a dat lege, iar pe noi ne-a făcut prin dar a cunoaşte poruncile.

Crucea nouă ne este steag al biruinţei, pentru că cinul nostru nimic altceva nu este, decât numai lepădare de sine şi cugetare la moarte. Deci precum cei morţi nu mai lucrează cu trupul, aşa şi noi. Pentru că, câte erau de făcut printr-însul, le-am făcut când eram prunci. Căci, zice Apostolul: Mie lumea s-a răstignit şi eu

lumii. Cu sufletul trăim; printr-însul să arătăm faptele bune. După socoteala minţii noastre trebuie să miluim; căci fericiţi sunt cei milostivi cu sufletul.

Precum cel ce a poftit frumuseţe, chiar fără lucrare a săvârşit păcat; tot astfel şi aici milostenia s-a săvârşit în minte, deşi argintul lipseşte. Noi ne-am cinstit cu vrednicia cea mai mare; că precum stăpânii cei din lume multe feluri de slujbe dau slugilor, adică pe unii îi trimit în sate, spre a lucra pământurile şi a păzi moştenirea neamului; iar pe cei dintr-înşii născuţi, dacă îi vor vedea buni şi frumoşi, îi ţin în casa lor, spre slujbă; tot astfel face şi Domnul.

Pe cei ce au ales nunta cea cinstită, i-a pus în lume, iar pe cei mai buni decât aceştia, câţi mai ales au câştigat bunăvoinţă înaintea Sa, i-a pus spre slujire. Aceştia de toate cele pământeşti sunt străini, pentru că s-au învrednicit mesei stăpâneşti; iar ei nu se îngrijesc pentru îmbrăcăminte, căci cu Hristos s-au îmbrăcat.

Deci, al ambelor cete, unul este stăpân, adică Hristos. Căci precum dintr-acelaşi grâu este şi paiul şi sămânţa, astfel de la Dumnezeu sunt şi cei ce după lume vieţuiesc bine şi cei ce au ales viaţa monahicească. De amândouă este trebuinţă, adică de frunză spre paza şi hrana seminţei, iar de rod, pentru că este naştere a tot. Deci, precum nu este cu putinţă deodată şi buruiană a fi şi sămânţa, astfel ne este de prisos nouă slava cea lumească spre a face rod ceresc.

Frunzele scuturându-se şi paiul uscându-se, bun de seceriş este spicul; deci şi noi, lepădând nălucirea cea de pe pământ, în locul frunzelor şi uscând trupul nostru ca pe un pai şi înălţând gândul nostru, vom putea da sămânţa de mântuire. Este în primejdie cel ce nu s-a condus în viaţă cu fapta şi vrea să înveţe pe alţii. Precum dacă cineva având casă putredă şi nişte străini primind îi va vătăma prin căderea casei, astfel şi aceştia nezidindu-se mai întâi pe ei cu întemeiere, pierd şi pe cei ce s-au apropiat de ei. Pentru că cuvintele i-au chemat la mântuire; iar cu răutatea chipului, pe cei sârguitori mai vârtos i-au abătut. Căci tâlcuirea cuvintelor se aseamănă cu nişte scrisori alcătuite cu vopsele, care după puţină vreme, prin vânturi şi prin picături de ploi, s-au şters. Iar învăţătura cea lucrătoare nici veacul nu o va putea desface. Deoarece cuvântul, săpând părţile cele întemeiate ale sufletului, îi dăruieşte chip veşnic. Deci, noi nu trebuie a face pe deasupra vindecarea sufletului, ci peste tot a-l împodobi, nelenevindu-ne mai ales de cele dinăuntru.

Am primit lepădare părului; împreună cu el să lepădăm şi boldurile cele din cap. Pentru că, rămânând singure acestea, ne chinuiesc mai mult. Părul nostru era

podoaba cea din lume; cinstirile, slavele, câştigurile de bani, strălucitele împodobiri de haine, uneltele de băi şi îndulcirile de mâncări. Acestea ne-am hotărât să le lepădăm, dar boldurile cele stricătoare de suflet mai vârtos trebuie să le dăm afară. Care sunt dar, acestea? Grăirea de rău, jurământul strâmb, iubirea de argint. Deci, capul cu părul nostru închipuieşte sufletul şi până când era acoperit, se părea că se tăinuiesc lucrările lumeşti, iar acum, dezgolindu-se, tuturor sunt arătate.

Pentru aceasta în monahie ori în monah sunt arătate chiar şi picăturile cele mai simple, precum într-o locuinţă curată se vede cea mai mică fiinţă. Iar în cei lumeşti, ca în nişte peşteri necurate, încuibându-se cele mai mari păcate, din cele purtătoare de venin, se tăinuiesc, de materia cea deasă, ca de păr acoperindu-se. Este trebuinţă a curăţi casa necurmat şi a căuta ca nu vreuna din gângăniile cele stricătoare de suflet să intre în cămările lui; apoi a tămâia locul cu dumnezeiasca tămâie, adică cu rugăciunea. Căci, precum vietăţile cele purtătoare de venin lasă în om cele mai iuţi otrăvuri, astfel şi gândul cel întinat este izgonit de rugăciunea împreună cu postul.

Una din fiarele cele stricătoare de suflet este şi aceea care se numeşte noroc, pentru că şi aceasta este bold prea cumplit al diavolului, care pe oamenii cei mai nebăgători de seamă îi stăpâneşte. Însă nimeni din cei ce vieţuiesc după fapta bună nu crede şi nu primeşte această idee stricătoare de minte şi deşartă.

Pentru că mai întâi pe Dumnezeu Îl numim începutul tuturor bunătăţilor ce s-au făcut şi se fac; şi al doilea, socotesc că judecata lor este stăpân al faptei bune ca şi al răutăţii. Câţi dar, din lenevire au suferit cele nemulţumitoare, îndată se apropie de acel diavol. Căci precum nişte copii fug, nesuportând pedepsirea părinţilor spre folos şi ajung prin locuri pustii şi se împreună cu diavolii cei sălbatici, astfel şi aceştia fac. Uneori zic că de la Dumnezeu li s-au dat dezmierdări. Pentru că fiind desfrânaţi, furând, de iubire de argint bolind şi cuget viclean având, faptele lor singuri le-au abătut de la adevăr. Sfârşitul scopului lor este deznădăjduirea cea purtătoare de pierzare. Unii ca aceştia merg până acolo că înlocuiesc pe Dumnezeu cu norocul sau soarta. Deci, dacă vor zice că Dumnezeu este întâi, va urma ca toate prin Dânsul să se fi făcut, pentru că El este în toate, El este Domn al norocului.

Dacă cineva este lacom şi desfrânat prin naştere, ar urma după ei că Dumnezeu este pricină a răutăţii, care lucru este necuvios. Deci, din aceste gânduri se vede deşertul lor cuget. Pentru aceştia a zis Scriptura: Zis-a cel fără de minte în inima sa, nu este Dumnezeu. Aceştia au grăit nedreptate şi pricinuiesc păcate, pentru

că ciuntesc Scripturile. Şi fiind orbi, voiesc a adeveri cugetul cel rău al lor. Apoi iau şi pe Isaia spre mărturie a nebuniei lor; pentru că spun, că el a zis: Domnul a făcut pace şi a zidit răutăţi. Pacea aici trebuie s-o înţelegem că este lucrul lui Dumnezeu, iar răutatea a sufletului; căci Dumnezeu toate le-a făcut bune, dar omul abătându-se, se face rău. Însă şi răul slujeşte spre mântuirea sufletului şi pedepsirea trupului. Căci care este fiul pe care nu-l pedepseşte tatăl?

După aceea, mai zic cei fără de rânduiala la minte că totul se cârmuieşte de soartă în lume. Astfel schimbă libertatea în robie. Precum o corabie fără cârmă de-a pururea se înviforează, aşa şi pentru aceştia pretutindeni suflă primejdia asupra lor, căci nu se pot bucura de lumina cea mântuitoare, părăsind pe Domnul, cârmaciul lor. Mai rătăceşte diavolul pe unii, încât zic că întâmplările bune şi rele vin de la mersul stelelor.

Diavolul fiind viclean între răutăţi, întinde cursele sale ca pe unii prin deznădăjduire să-i sape, pe alţii prin iubire de bani şi ca un doctor purtător de moarte aduce oamenilor otravă; adică, pe unul, prin ficaţi îl ucide, aducându-i doctoria cea rea a poftei, pe altul îl răneşte la inimă, aprinzând mânia lui spre iuţime; apoi unora, tâmpind puterea cea domnitoare, ori prin neştiinţă, ori prin iscodire răzvrătindu-i, i-a abătut la rău. Căci despre Dumnezeu şi despre fiinţa Lui vrând a vorbi, ca o corabie s-au înecat; fiindcă n-au priceput cum trebuie s-o cârmuiască.

Cel ce învaţă literele, întâi trebuie să vadă formele lor şi apoi învaţă numele, deci, dacă pentru litere este trebuinţă de atâta obişnuinţă şi meşteşug, cu atât mai vârtos înaintea Ziditorului trebuie osteneală şi vreme, pentru a merge spre privirea Celui căutat, a măririi celei negrăite. Să nu se îngâmfe cineva că are descoperirea celor dumnezeieşti, prin învăţăturile cele din afară; că unul ca acesta se amăgeşte cu mintea de diavolul. Căci zice cântătorul de laude: Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvârşit laudă. Iar Domnul cu al Său glas în Evanghelie a zis: Lăsaţi copiii să vină la Mine. Şi iar zice: Dacă nu vă veţi face ca pruncii, nu veţi intra în împărăţia lui Dumnezeu. Ai învăţat despre lume? Fă-te nebun pentru Domnul! Taie pe cele vechi, ca pe cele noi să le sădeşti! Temeliile cele putrede surpă-le, ca să pui temeiul cel de diamant al Domnului, ca astfel şi tu ca Apostolul să te zideşti pe piatra cea vârtoasă!

Deci, nu se cade a fi iubitor de cuvinte. Să nu te îndeletniceşti mult cu acestea, pentru că diavolul prin bârfirea cea fără de vreme te poate vătăma. Multe curse are el, căci cumplit vânător este; apoi păsărilor celor mici, curse mici le întinde,

iar păsărilor celor mari, le găteşte laţuri. Laţ greu şi purtător de moarte este a crede că cineva e procopsit. Vrednic de alungat este gândul acesta.

Precum ţăranilor şi corăbierilor este oarecum neluminată cunoştinţa vânturilor şi a ploilor, din mersul norilor, tot asemenea şi acestora le este întunecată de diavol mai înainte cunoştinţa. Dacă s-au alcătuit de la diavoli aceste cuvântări de minciună, este primejdios meşteşugul celor ce le rostesc.

Diavolul nu se îndestulează cu răutatea cea dintâi, căci pune omului în minte că dezlegându-se trupul, împreună cu dânsul se pierde şi sufletul; iar acestea toate ne sfătuieşte ca să ne strice sufletul prin nepăsare. Făcându-se aceste năluciri, să nu ne învoim cu dânsele, ca şi cu nişte lucruri adevărate, pentru că acestea îşi arată răutatea lor.

Altă dată se apropie în alt fel şi într-o clipeală de ochi zboară. Eu ştiu pe un oarecare rob al lui Dumnezeu, cu fapte bune şi care îşi număra bunătăţile, silindu-se necontenit spre a le face şi aşa cu dinadinsul cunoştea darul lui Dumnezeu, dar se lupta contra vrăjmaşului. Deci, este de trebuinţă, ca şi noi, primind aceste canoane, a le păzi, căci dacă cei ce fac negustoriile vremelnice, în fiecare zi cumpănesc câştigurile şi cu bucurie primesc pe cele mari iar pentru pagubă se necăjesc, cu atât mai mult se cuvine a priveghea cei ce negustoresc vistieria cea adevărată şi doresc bunătăţile cele mai mari. Dacă se face de la vrăjmaş o hoţie cât de mică, cu greu vom fi judecaţi; nu trebuie pe toate a le lepăda pentru greşeala fără voie. Ai nouăzeci şi nouă de oi, caută pe cea pierdută; să nu te sperii pentru una, să nu fugi de stăpân, ca nu cumva diavolul cel mâncător de sânge să piardă toată turma faptelor tale, robind-o. Deci, să nu lipseşti din rânduiala pentru una; bun este Stăpânul, căci zice cântătorul de psalmi: Când va cădea, nu se va sfărâma, că Domnul sprijineşte mâna lui.

Câte vom face, ori vom câştiga aici, să le socotim mult mai nici decât bogăţia ce are să fie; pentru că suntem pe acest pământ ca într-un al doilea pântece de maică. Precum în cele dinăuntru ale maicii nu avem o viaţă ca aceasta, nici de nişte mâncăruri ca acestea nu ne îndulceam în pântece, ca acum şi nici a lucra aşa ca aici nu puteam, că eram afară de lumina soarelui şi de toată strălucirea; deci, precum într-acele cămări fiind, eram lipsiţi de multe din cele de aici, aşa şi în lumea aceasta de acum suntem lipsiţi de multe care sunt în Împărăţia Cerurilor.

Am încercat mâncărurile de aici? Să poftim pe cele dumnezeieşti. Ne-am îndulcit de lumea de aici, să dorim Soarele dreptăţii, Ierusalimul de sus să-l socotim ca

maică şi Mitropolie; iar pe Dumnezeu să-L numim Tată al nostru; să trăim aici cu întreagă înţelepciune, ca să dobândim viaţa veşnică; pentru că, precum pruncii care în pântece s-au săvârşit din prea puţină hrană şi viaţă şi apoi vin la lumina cea mare, aşa şi drepţii din petrecerea de jos se duc spre călătoria cea de sus, după cum se scrie: Merge-vor din putere în putere. Iar păcătoşii ca nişte stârpituri ce se sfârşesc în pântece, din întuneric, întunericului se dau; căci mor pe pământ, fiind acoperiţi de mulţimea păcatelor.

Aceştia, ducându-se din viaţă, coboară în locurile cele mai întunecate ale Tartarului. De trei ori în viaţă ne naştem: o naştere este ieşirea afară din sânurile de maică, când adică din pământ la pământ ne aducem; iar celelalte două ne suie de la pământ la cer, din care una este mulţumitoare, adică aceea pe care o avem prin dumnezeiasca baie, iar alta este din pocăinţă şi din ostenelile cele bune. Într-aceasta suntem noi acum. Deci, suntem datoare ca, apropiindu-ne de Mirele cel adevărat, a ne împodobi cu mai bună cuviinţă.

Facă-se nouă, dar, pildă privirea nunţii lumeşti: căci dacă cele cu bărbat atâta sârguinţă pun pe băi, pe ungeri mirositoare şi pe podoabă împestriţată, pentru că prin acestea par a se face drăgălaşe şi mai mult - şi dacă s-a pus atâta nălucire în cele ce petrec după trup - cu mult mai vârtos este trebuinţă a le covârşi pe acelea, noi care ne-am logodit cu Mirele ceresc şi astfel a spăla întinăciunea păcatelor cu pustnicia ostenitoare; apoi a îmbrăca în locul îmbrăcămintelor trupeşti pe cele duhovniceşti.

Acelea împodobesc trupul cu flori pământeşti, noi să luminăm sufletul cu fapte bune şi în loc de pietre de mare preţ, să punem împrejurul capului cununa cu trei împletituri: credinţa, nădejdea şi dragostea. Împrejurul grumazului să punem cinstita împodobire, adică smerita cugetare; în loc de brâu să ne încingem cu întreaga înţelepciune; iar strălucită ghirlandă să ni se facă necâştigarea şi să ni se aducă la masă mâncărurile care nu se strică, adică rugăciuni şi cântări de psalmi. Precum zice Apostolul: Nu numai limba s-o pornim, ci şi duhul; să înţelegem cele zise: Că de multe ori gura grăieşte, iar inima împrejurul gândurilor se îndeletniceşte. Se cade să luăm aminte ca nu, apropiindu-ne de dumnezeieştile nunţi, să bolim cu sărăcie de fapte bune, că ne va urî Logodnicul şi nu ne va primi nicidecum, dacă nu va vedea făgăduinţele noastre. Care sunt acestea? A ne îngriji de trup mai puţin, iar sufletul a-l hrăni mai mult.

Precum nu putem două găleţi pline de apă a le sui deodată, că pe osia care se învârteşte una se pogoară deşartă, iar cealaltă se suie - aşa este şi cu noi. Când toată purtarea de grijă o avem în suflet, el se suie umplându-se de bunătăţi şi

dorind cele înalte. Iar trupul nostru, făcându-se uşor prin pustnicie, nu îngreunează puterea care stăpâneşte. Pentru acest lucru Apostolul este martor, căci zice: Pe cât omul nostru din afară se strică, pe atât cel dinlăuntru se înnoieşte.

În mănăstire eşti de obşte? Deci să nu-ţi schimbi locul, că te vei vătăma mult. Precum o pasăre zburând de pe ouă le face răsuflate şi fără prăsilă, aşa şi o fecioară, ori un monah degeră şi moare cu credinţa, mutându-se din loc în loc. Să nu te amăgească desfătarea bogaţilor din lume, ca şi cum ai avea ceva folos din dezmierdare. Dacă aceia iubesc meşteşugul bucătăriei, tu cu postire şi cu mâncărurile cele simple covârşeşte îndestularea acelora. Căci se zice: sufletul în saţiu fiind, îşi bate joc de faguri, iar celui care este în lipsă şi cele amare i se par dulci. Să nu te saturi de pâine, că nu vei pofti vin.

Trei sunt capetele cele dintâi ale vrăjmaşului, din care toată răutatea se coboară: pofta, dezmierdarea şi întristarea. Acestea atârnă una de alta şi urmează una alteia. Pe dezmierdare a o ţine în frâu este cu putinţă, iar pofta este cu neputinţă; pentru că dezmierdarea pleacă de la trup, iar pofta de la suflet; iar întristarea vine din amândouă. Deci, nelăsând pofta să lucreze şi pe celelalte le-ai risipit. Iar de o vei lăsa să sporească, nicidecum nu va lăsa sufletul să se însănătoşeze, căci scris este: nu da ieşire apei. Deci, nu folosesc tuturor toate. Fiecare în a sa minte deplin să se cerceteze.

Multora le foloseşte a fi în viaţă de obşte, dar şi multora a trăi retras de folos le este. Precum unele răsaduri cresc în locurile cele umede, iar altora le priesc locurile cele uscate; astfel şi oamenii, unora le fac bine locurile cele mai înalte, iar alţii în cele mai smerite se mântuiesc. Deci mulţi din cetate, cugetând la cele ale pustiei, s-au mântuit, iar mulţi fiind în munte, dar făcând cele ale poporului de obşte, au pierit. Pentru că este cu putinţă ca, fiind împreună cu mulţi să cugete cele ale singurătăţii şi iarăşi fiind singur, cu gândul petrece la alţii. Multe şi felurite sunt boldurile diavolului. N-a putut el să slăbească un suflet prin sărăcie? Îi dă bogăţie prin amăgire. N-a putut prin ocări? Îi pune înainte laude şi slave. S-a biruit el prin sănătate? Face trupul bolnav.

Pentru că neputând cu dezmierdările a amăgi, prin durerile cele fără de voie ispiteşte şi face abateri în lături ale sufletului. Căci aduce boli grele, prin cererea lui, ca să-i tulbure pe oameni, împuţinând dragostea lor către Dumnezeu. De te-ai arde de fierbinţeli groaznice şi de sete, dar păcătos fiind, acestea să le suferi aducându-ţi aminte de munca ce va să fie, de focul cel veşnic şi de pedepsele acelea, şi nu te vei împuţina, mai vârtos bucură-te că te-a cercetat Domnul.

Apoi zicerea aceea de laudă s-o ai pe limbă: Chinuindu-mă, m-a pedepsit pe mine Domnul, dar morţii nu m-a dat. Eşti fier? Dar prin foc lepezi rugina. Dacă boleşti, fiind drept, de la cele mari spre cele mici sporeşti. Eşti aur? Prin foc te faci mai lămurit. S-a dat ţie îngerul satanei? Înveseleşte-te. Vezi cui te-ai făcut asemenea. Pentru că te-ai învrednicit de darul Sfântului Apostol Pavel. Prin friguri te ispiteşte? Prin răceli te pedepseşte? Dar Scriptura zice: Am trecut prin foc şi prin apă. Deci, acum repaos s-a gătit. Ai dobândit pe cea dintâi? Aşteaptă şi pe cea de-a doua, lucrând. Căci se zice: Scăpătat şi în durere sunt eu.

Când vedem înaintea ochilor pe împotrivă luptătorul să nu ne întristăm, ci să stăm la rugăciune şi să cântăm cu glas. Toate acestea s-au dat nouă spre surparea poftelor. Iar postirea şi culcarea pe jos s-au legiuit pentru a depărta dezmierdările cele de ruşine. Deci, dacă boala le-a slăbit pe acestea, de prisos este osteneala. Dar cea mai bună doctorie la boală este pustnicia cea mare; apoi a suferi şi a trimite lui Dumnezeu laude de mulţumire. Ne lipsim de ochi? Să suferim aceasta, pentru că uneltele nesaţiului le-am lepădat, iar cu ochii cei dinăuntru privim slava Domnului. Am asurzit? Să mulţumim, lepădând auzul cel deşert. Pătimim de mâini? Dar pe cele dinăuntru le avem pregătite către războiul împotriva vrăjmaşului. Stăpâneşte boala tot trupul? Atunci sănătatea după omul cel dinăuntru mai mult va creşte.

Dacă suntem în viaţă de obşte să alegem ascultarea mai vârtos decât pustnicia. Pentru că aceasta ne învaţă trecerea cu vederea, iar aceea făgăduieşte smerita cugetare. Dar cum vom deosebi pustnicia cea dumnezeiască şi împărătească de cea tiranică şi diavolească? Să ai un îndreptar de postire. Nu patru sau cinci zile să posteşti, iar în cealaltă zi să te îndestulezi cu mulţime de bucate, pentru că totdeauna nemăsurarea este aducătoare de stricăciune. Nu deodată să cheltuieşti lucrurile tale, căci gol te vei afla în război şi lesne vei fi robit. Arma noastră este trupul, iar sufletul este ostaşul. Deci, de amândouă îngrijeşte-te. Eşti tânără şi sănătoasă? Posteşte, că va veni bătrâneţea plină de neputinţă.

Cât poţi învistiereşte hrană sufletească, ca îmbolnăvindu-te, să o afli; posteşte cu socoteală şi în toate zilele. Vezi să nu intre pe furiş vrăjmaşul sub chipul postirii tale. Pentru aceasta Mântuitorul a zis: Faceţi-vă iscusiţi schimbători de bani. Adică pecetea cea împărătească s-o cunoaşteţi cu dinadinsul, pentru că sunt şi peceţi mincinoase. Felul aurului acelaşi este, dar se deosebeşte prin pecete. Deci, aurul este postirea, înfrânarea şi milostenia. Dar şi urmaşii elinilor pun pe aur chipul lor cel tiranic şi ereticii toţi prin el se laudă.

Se cade dar a-i vedea pe aceştia şi a fugi de dânşii, ca de nişte făcători de peceţi mincinoase. Caută ca nu cumva, prin neiscusinţă căzând între dânşii, să te

păgubeşti. Deci, primeşte cu întemeiere crucea Domnului, închipuită în faptele bune, adică credinţă dreaptă, împreună cu fapte bune.

Se cade deci, a cârmui bine sufletul; iar fiind în viaţă de obşte, să nu căutăm ale noastre, ci maicii celei după credinţă, adică Bisericii a ne supune. Dacă ne-am surghiunit pe noi înşine din hotarele cele lumeşti, pe cele ce le-am lepădat, să nu le mai căutăm. Acolo avem slavă, iar aici ocară. Acolo îndestulare de hrană, aici chiar lipsă de pâine. În lume cei ce greşesc, chiar fără voia lor, sunt puşi la închisoare, iar noi pentru păcatele noastre ne închidem pe noi înşine, ca să scăpăm de munca ce va să fie. Posteşti? Să nu pui ca pricină boala. Că şi cei ce nu postesc în aceeaşi boală au căzut. Ai început binele? Să nu dai înapoi, căci vrăjmaşul te surpă pentru nerăbdarea ta.

Cei ce încep a pluti, dacă au vânt bun, întind pânzele. Însă corăbierii pregătesc corabia pentru orice fel de vânt şi luptându-se cu furtuna, plutesc înainte; aşa şi noi, întâmpinând vânt potrivnic, vom întinde crucea în loc de pânze şi fără frică vom săvârşi înotarea".

Acestea sunt învăţăturile prea îmbunătăţitei Sinclitichia, dar mai vârtos prin fapte decât prin vorbe învăţa. Însă şi multe alte fapte mari s-au făcut cunoscute despre dânsa, spre folosul celor ce o ascultau şi o vedeau; şi atâta mulţime de bunătăţi au odrăslit într-însa, încât limba omenească nu poate a le spune.

Dar diavolul, urâtorul de bine, se topea, nesuferind atâta îmbelşugare de bunătăţi şi întru sine plănuia cum ar putea să tulbure răsăritul faptelor ei bune. De aceea cerea de la Dumnezeu spre nevoinţa cea desăvârşită pe viteaza fecioară şi atât de mult i-a uneltit el cu vrăjmăşia, căci boala i s-a început nu de la mădularele cele din afară, ci atingându-se de plămâni, îi producea adâncă durere, încât era nemângâiată de ajutorul de la oameni; apoi îi aprindea boala într-atât, încât peste puţină vreme avea să-i aducă sfârşitul ei.
Deci, câte puţin topindu-i plămânii, având şi friguri necontenite, îi rodea trupul ca o pilă; iar fericita era de optzeci de ani, când diavolul i-a trimis suferinţele lui Iov. Pentru că, precum şi atunci la Iov, aceleaşi pătimiri le-a uneltit; însă acum făcea mai împovărătoare usturimile; căci fericitul Iov a suferit 35 de ani, iar acum vrăjmaşul îi dădea Sinclitichiei, vreme de trei ani şi jumătate, mai cumplite dureri.

Pe Iov l-a rănit în părţile cele din afară, iar la aceasta de la cele dinăuntru mergea înainte cu durerile. Căci, atingându-se de mădularele ei cele dinăuntru, mai mari şi mai grele dureri îi producea. Nu tot astfel mi se pare că s-au nevoit cei mai viteji mucenici, ca de-a pururea pomenita Sinclitichia; pentru că la aceia ucigătorul se

apropia la cele din afară. Chiar sabie ori foc de le aducea, mai uşor era decât ispitirile cele de faţă; căci ca printr-un cuptor înfocat ardeau măruntaiele ei, aprinzând focul câte puţin, ca o pilă prin vreme îndelungată, precum s-a zis, îi rodea trupul. Este adevărat că grea şi fără omenie era această durere, iar pedeapsa era mare, ca a judecătorilor nedrepţi.

Fericita, suferind cu vitejie, nu slăbea cu cugetul, ci se înarma tot mai mult împotriva vrăjmaşului, căci prin bunele sale învăţături, pe cei răniţi de dânsul îi vindeca şi ca de la un leu le smulgea sufletele, fără răni. Apoi vindeca pe cei răniţi cu doctoriile lui Hristos cele mântuitoare, iar pe cei nerăniţi îi ferea; pentru că, arătându-le cursele diavolului, îi izbăvea de pedeapsă. Le spunea minunat să nu fie fără grijă de sufletele ce s-au afierosit lui Dumnezeu, căci acestora mai ales se împotriveşte vrăjmaşul. Când ele se liniştesc, el scrâşneşte cu dinţii, apoi, biruindu-se, se dezgustează şi ducându-se pe furiş, pândeşte necontenit să vadă de vor adormi, ca aşa să intre; iar pe cele ce nu au grijă, le împiedică de la bine. Precum este cu neputinţă ca cel rău să nu aibă scânteie de bine, aşa dimpotrivă cei credincioşi, care se luptă, mi se pare, că au uneori parte în locurile cele potrivnice.

Deci, de multe ori un om pare cu totul prea urât, dar este milostiv. Iar cei sârguitori de multe ori au întreagă înţelepciune, postire şi pustnicie dureroasă, dar sunt avari şi grăitori de rău. Deci, se cade a nu ne lenevi spre cele mici, ca unele ce nu pot vătăma, pentru că picătura mică găureşte piatra. Cele mari ale bunătăţilor vin oamenilor de la dumnezeiescul dar, iar relele ce ni se par a fi mici, prin noi înşine să le alungăm. Cel ce s-a luptat pentru cele mari, iar pe cele mici a defăimat, mult se va vătăma; căci Domnul nostru Iisus Hristos, ca un Tată adevărat, întinde mâna copiilor Lui, care de curând au început a umbla şi izbăvindu-i de orice fel de primejdii, către cele mici ne îndeamnă a ne porni. Cel ce face pe cele mici, este lesne pornit spre cele mari.

Deci, duşmanul binelui, iarăşi văzând pe Sinclitichia întărindu-se împotriva lui, se necăjea şi înţelegând că tirania să va fi surpată, începu un alt fel de răutate: i-a rănit organele glăsuitoare, ca să taie cuvântul ei, părându-i-se că prin aceasta va lăsa flămânde de dumnezeiescul cuvânt pe cele ce se apropiau de dânsa; dar, deşi n-o mai puteau asculta, ele priveau la chinurile ei şi se întăreau cu duhul, căci rănile cele trupeşti vindecă sufletele cele rănite, văzând răbdarea şi mărimea de suflet a fericitei.

Atunci altă ispită i-a dat vrăjmaşul: o durere de măsea, care în 40 de zile i-a pricinuit stricăciune groaznică a gurii, încât nimeni nu putea să se apropie de ea. Când era trebuinţă să fie îngrijită, o mulţime de tămâie se ardea, pentru a intra la

dânsa şi iarăşi se depărta, din pricina mirosului celui greu şi nesuferit. Fericita vedea pe împotrivă luptătorul şi nicidecum nu cerea ajutor omenesc, arătând prin aceasta bărbăţia sa. Apoi, fiindcă cele adunate o rugau ca să ungă cu leacuri locul cel dureros, ea nu se îndupleca; căci socotea că prin aceasta se surpă prea slăvita sa nevoinţă.

De aceea cele adunate au trimis să cheme pe un oarecare doctor, că doar ar putea s-o înduplece să dobândească vindecarea. Iar ea nu voia, zicând: "De ce mă atrageţi pe mine de la această luptă? De ce căutaţi cele ascunse? De ce iscodiţi ceea ce se face, nevăzând pe cel ce o face?" Doctorul care era de faţă, zicea către dânsa: "Nu pentru vindecare ori mângâiere întrebuinţăm doctoria, ci pentru ca partea cea moartă, după obicei s-o îngropăm, ca să nu strice împreună şi pe cele sănătoase; căci ceea ce se aduce celor morţi, aceasta facem şi noi, pentru că dăm aloe, smirnă şi mirsină amestecată cu vin".

Ea a primit sfatul, mai vârtos fiindu-i milă de cele adunate, care doreau ca ea să se vindece. Căci cine nu s-ar fi înspăimântat văzând nevindecarea rănii? Cine nu s-a folosit, înţelegând răbdarea fericitei? Cine nu s-a întărit, văzând căderea vrăjmaşului? Pentru că acolo el pusese rana, de unde ieşea izvorul cel de mântuire şi prea dulce al cuvintelor şi ca o fiară mâncătoare de sânge izgonea toată sârguinţa celor ce veneau la ea ca să audă cuvântul. Vrăjmaşul ca pe o femeie o defăima, căci nu ştia cugetul ei cel cu bărbăţie. Dar ea s-a nevoit trei luni şi mai mult în acest fel şi prin putere dumnezeiască îşi ţinea tot trupul; deci nu primea cele folositoare spre întărirea lui, căci nu lua nici hrană. Şi cum putea primi hrană, având atâta durere în trup? Apoi se depărtase de dânsa şi somnul, tăindu-se de chinuri. Când era aproape de marginea biruinţei şi încununării ei, a văzut mulţime de îngeri, în strălucirea unei lumini negrăite, aproape de uşile Raiului.

După vederea acestora a spus celorlalte ceea ce i se arătase şi le sfătuia a suferi cu vitejie şi fără împuţinare toate durerile; dar le-a mai spus că după trei zile se va despărţi de trup. Dar nu numai atât, ci şi ceasul ducerii ei le-a arătat. Deci, sfârşindu-se vremea, fericita Sinclitichia s-a dus către Domnul, primind răsplata nevoinţelor de la El, adică Împărăţia Cerurilor, pe care facă-se a o dobândi noi toţi, cu darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine slava şi stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

Unii spun că Sfântul Atanasie cel mare, scriitorul acestei vieţi, ar fi fost ascuns într-o groapă, lângă această fecioară, timp de şapte ani, când ereticii căutau să-l omoare.

(Scrisă de marele Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei)

(Vieţile Sfinţilor - Viaţa maicii noastre Sinclitichia)